

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.012.03.2019

Andrzej Kaczmarek
Prezes Zarządu Eko-Region Sp. z o.o.
ul. Bawełniana 18, 97-400 Bełchatów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/048 – Postępowanie z odpadami komunalnymi po przetworzeniu w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Eko-Region spółka z o.o., ul. Bawełniana 18, 97-400 Bełchatów (dalej „Spółka”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kaczmarek, Prezes Zarządu od 17 sierpnia 2000 r. Mariusz Pękala, Wiceprezes Zarządu od 19 września 2016 r. Sylwester Legiedź, Wiceprezes Zarządu od 9 maja 2007 r. do 15 września 2016 r. Sylwester Topolski, Wiceprezes Zarządu od 27 lutego 2013 r. do 15 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przetwarzanie odpadów komunalnych w instalacji MBP. Sposób postępowania z odpadami powstałymi po procesie przetwarzania odpadów komunalnych MBP.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed/po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Ryszard Lewiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LLO/149/2019 z 25 czerwca 2019 r. i LLO/172/2019 z 26 sierpnia 2019 r. (Dowód: akta kontroli str. 1- 3)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2016-2019 Spółka prowadziła działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych w oparciu o decyzje administracyjne³ wydane przez Marszałka Województwa Łódzkiego⁴. Na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, które były kierowane do instalacji MBP w Dylowie A, Spółka zawarła stosowne umowy z gminami z terenu województwa łódzkiego oraz innymi podmiotami. Ilości i rodzaje odpadów komunalnych przyjmowanych do przetworzenia w instalacji MBP były zgodne z określonymi w zezwoleniach wydanych przez Marszałka, za wyjątkiem odpadów o kodzie 20 03 01 *Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne*, w odniesieniu do których w 2016 r. przekroczono dopuszczalny limit o co najmniej 132,000 Mg.

Instalację MBP użytkowano w sposób ograniczający możliwość powstania pożarów, w tym zainstalowano zabezpieczenia przeciwpożarowe oraz opracowano i wdrożono procedury zapewniające ochronę ludzi i mienia. Pracownicy instalacji nie złożyli natomiast wymaganych oświadczeń o zapoznaniu się z obowiązującą instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.

Spółka sporządzała kalkulację kosztów zagospodarowania przyjętych do przetwarzania odpadów komunalnych, jednak – wbrew wymogom art. 9m ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵ - nie przekazywała ich na wniosek uprawnionych podmiotów.

Spółka zainstalowała wizyjny system kontroli miejsca składowania odpadów dopiero 1 sierpnia 2019 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym 149 dni w stosunku do obowiązującego terminu, a przeprowadzone w dniu 21 sierpnia 2019 r. oględziny wykazały brak jego działania.

Wytworzone w instalacji MBP odpady przekazywane były do dalszego zagospodarowania uprawnionym podmiotom, na podstawie zawartych z nimi umów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Część odpadów była również przekazywana do innych instalacji prowadzonych przez Spółkę lub na składowisko zlokalizowane na terenie Zakładu w Dylowie A.

Spółka sporządzała dokumenty związane z ewidencją ilości i rodzaju przyjmowanych do przetworzenia i wytworzonych odpadów. Do kart ewidencji odpadów nie wpisywała natomiast wymaganych przepisami prawa numerów kart przekazania odpadów. Ponadto karty ewidencji odpadów prowadzone były nierzetelnie z uwagi na nieprawidłowy sposób wykazywania w nich masy odpadów o kodzie 20 03 01, a także wyliczanie masy odpadów kierowanych na własne składowisko przy zastosowaniu wagi uśrednionej, co wynikało z zaniechania ważenia tych odpadów. W konsekwencji, roczne informacje o rodzajach i ilości odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi, terminowo przekazywane do Marszałka, były nierzetelne w zakresie danych dotyczących masy odpadów pochodzących z przetwarzania biologicznego i przewożonych (bez ważenia) na składowisko.

W badanym okresie Spółka nie przekazywała gminom, z którymi miała podpisane umowy na odbiór i przetwarzanie odpadów komunalnych, informacji wymaganych art. 9oa ustawy o utrzymaniu czystości w gminach.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Od 1 lipca 2015 r. zezwolenie na przetwarzanie odpadów i pozwolenie na wytworzenie odpadów, a od 20 lutego 2017 r. pozwolenie zintegrowane.

⁴ Dalej: „Marszałek”.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1454 ze zm., dalej: „ustawa o utrzymaniu czystości w gminach”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przetwarzanie odpadów komunalnych w instalacji MBP

Opis stanu
faktycznego

1. W okresie od 1 lipca 2015 r. do 15 marca 2017 r. Spółka dysponowała zezwoleniem⁶ na przetwarzanie odpadów i pozwoleniem⁷ na wytwarzanie odpadów, a od dnia 20 lutego 2017 r. pozwoleniem zintegrowanym⁸ na odbiór i przetwarzanie odpadów. Powyższe dokumenty wydane zostały przez Marszałka i dotyczyły instalacji MBP zlokalizowanej w Dylowie A w gminie Pajęczno. Instalacja ta posiadała, zgodnie z *Planem gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028*, status instalacji regionalnej w regionie II gospodarki odpadami komunalnymi województwa łódzkiego.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 242)

W pozwoleniu zintegrowanym z dnia 20 lutego 2017 r. określono maksymalne roczne zdolności przetwarzania odpadów w instalacji dla części mechanicznej – 100.000,000 Mg i dla części biologicznej – 60.000,000 Mg. Pozwolenie zostało wydane na czas nieoznaczony i było zmieniane dwukrotnie. Pierwsza zmiana dotyczyła: terminu obowiązywania etapu I oraz etapu II, miejsca mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz odpadów selektywnie zebranych na linii sortowniczej w etapie I, miejsc i sposobów magazynowania wybranych rodzajów odpadów kierowanych do przetwarzania w procesie R12⁹, opisu przetwarzania zmieszanych niesegregowanych odpadów komunalnych oraz odpadów selektywnie zebranych na linii sortowniczej, zwiększenia ilości działek ewidencyjnych gruntów wchodzących w skład Zakładu, zwiększenia ilości odpadów 19 12 12 wytwarzanych w wyniku sortowania niesegregowanych odpadów komunalnych. Druga zmiana obejmowała m.in. zwiększenie ilości: niesegregowanych odpadów, odpadów wytwarzanych w wyniku przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych, frakcji ulegającej biodegradacji, odpadów selektywnie zbieranych oraz dostosowanie pozwolenia do zmiany przepisów m.in.: określających warunki przeciwpożarowe oraz zabezpieczenie roszczeń.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189)

Pismem z dnia 18 grudnia 2018 r. Marszałek powiadomił Spółkę o rozpoczęciu procedury analizy pozwolenia zintegrowanego pod kątem spełnienia przez instalację MBP wymagań określonych w konkluzjach BAT¹⁰. Marszałek wskazał, iż w przypadku, gdy analiza wykaże konieczność zmiany pozwolenia zintegrowanego, Spółka zostanie wezwana do wystąpienia ze stosownym wnioskiem. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli Spółka nie otrzymała takiego wezwania.

(Dowód: akta kontroli str. 1253)

2. Spółka zawarła w okresie objętym kontrolą umowy na odbiór odpadów komunalnych, które były kierowane do instalacji w Dylowie A. W poszczególnych latach ilość obowiązujących umów wynosiła: w 2016 r. - 43, w 2017 r. - 42, w 2018 r. - 42 i w 2019 r. – 40. Przedmiotem umów był odbiór: niesegregowanych

⁶ Syg. decyzji RŚVI.7244.27.2015.AB oraz syg. decyzji zmieniających: RŚVI.7244.51.AB z 06.10.2015 r., RŚVI.7244.38.2016.AB z 08.06.2016 r., RŚVI.7244.63.2016.AB z 18.11.2016 r., RŚVI.7244.13.2017.AB z 15.03.2017 r.

⁷ Syg. decyzji RŚVI.7243.35.2015.AB oraz syg. decyzji zmieniających: RŚVI.7243.62.2015.AB z 06.10.2015 r., RŚVI.7243.31.2016.AB z 18.11.2016 r., RŚVI.7243.7.2017.AB z 15.03.2017 r.

⁸ Sygnatura decyzji RŚVI.7222.12.2016.KK oraz syg. decyzji zmieniających: RŚVI.7222.228.2017.WR z 06.12.2017 r., RŚVI.7222.43.2018.AW z 22.10.2018 r.

⁹ Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 – R11 załącznika nr 1 do ustawy o odpadach.

¹⁰ Best Available Technique - najlepsza dostępna technika.

odpadów komunalnych (o kodzie 20 03 01), zmieszanych odpadów opakowaniowych (15 01 06), opakowań ze szkła (15 01 07), zużytych opon (16 01 03), odpadów wielkogabarytowych (20 03 07), zmieszanych odpadów z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia innych niż wymienione w kodzie 17 01 06 (17 01 07). Umowy zawierane były na różne okresy. Spółka odbierając odpady komunalne od mieszkańców z terenu gmin, z którymi miała podpisane umowy w tym zakresie, wystawiała karty przekazania odpadów. W przypadku, gdy odbiór odpadów odbywał się za pośrednictwem zleceniobiorcy, to on potwierdzał przyjęcie odpadów do transportu i wykonanie usługi, a Spółka w zakresie przekazania i przyjęcia odpadów. Masa¹¹ odebranych od gmin niesegregowanych odpadów komunalnych (20 03 01) i skierowanych do RIPOK w Dylowie A wyniosła: w 2016 r. - 20.665,813 Mg, w 2017 r. - 25.122,721 Mg i w 2018 r. - 48.156,660 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 243 – 249)

Spółka podpisała również umowy z innymi podmiotami na przyjęcie i zagospodarowanie odpadów, które były kierowane do instalacji w Dylowie A, m.in. niesegregowanych odpadów komunalnych (20 03 01) i odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01): w 2016 r. z 7 podmiotami, w 2017 r. z 9 podmiotami i w 2018 r. z 11 podmiotami. Masa przyjętych odpadów o kodzie 20 03 01 wynosiła w kolejnych latach odpowiednio: 29.656,980 Mg, 27.718,910 Mg i 33.798,720 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1245 – 1254)

Łączna masa odebranych odpadów o kodzie 20 03 01, wykazanych w półrocznych sprawozdaniach sporządzanych przez Spółkę na podstawie art. 9n ustawy o odpadach, wynosiła w 2016 r. - 50.322,793 Mg, w 2017 r. - 52.841,618 Mg i w 2018 r. - 81.955,377 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 243 – 249, 1245-1254)

3. W latach 2017 – 2018 Spółka nie przekraczała dopuszczonych do przetworzenia limitów mas poszczególnych rodzajów odpadów. W zależności od rodzaju procesu przetwarzania odpadów, w kontrolowanym okresie limity zostały wykorzystane w zakresie od 0 do 93,4%. Rodzaje procesów i poziomy wykorzystania limitów mas odpadów poddanych przetworzeniu w tych procesach były następujące:

a) W 2016 r. przewidziano do przetworzenia:

- w procesach R3¹² i R13¹³ masę odpadów w ilości nie większej niż 25.000,00 Mg rocznie. Faktycznie przetworzeniu poddano odpady o masie 9.629,957 Mg (tj. 38,5%). Natomiast metodą D8¹⁴ i D15¹⁵ przewidziano do przetworzenia masę odpadów w ilości nie większej niż 16.900,000 Mg. Faktycznie przetworzeniu poddano odpady o masie 12.295,2 Mg (tj. 72,8%). Łączna ilość odpadów poddanych procesowi R3 i D8, która została dopuszczona do przetworzenia wynosiła 27.300,000 Mg na rok. Faktycznie jednak w roku 2016 poddano przetworzeniu w tych procesach łącznie 21.925,1 Mg odpadów, co stanowiło 80,3% masy odpadów dopuszczonych do przetworzenia.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 706 – 719, 794 - 879, 1159 - 1203)

¹¹ Masy odebranych odpadów zostały określone na podstawie półrocznych sprawozdań sporządzanych przez Spółkę na podstawie art. 9n ustawy o utrzymaniu czystości w gminach.

¹² Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki.

¹³ Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R12 załącznika nr 1 do ustawy o odpadach.

¹⁴ Obróbka biologiczna, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszaniki, które są unieszkodliwiane za pomocą którejkolwiek spośród procesów wymienionych w poz. D1-D12 załącznika nr 2 do ustawy o odpadach.

¹⁵ Magazynowanie poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycjach D1 – D15 załącznika nr 2 do ustawy o odpadach.

Członkowie Zarządu wyjaśnili m.in., iż w ramach metody R3 i D8 Spółka wykorzystwała limit w zakresie ówczesnych możliwości. Ze względów organizacyjnych, wynikających z rozpoczęcia procesu inwestycyjnego Zakładu w Dylowie A (m.in. budowa bioreaktorów, budowa wiat magazynowych), zaszła potrzeba ograniczenia ilości odpadów kierowanych do biologicznego przetwarzania.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

- w procesie R12 (sortowanie odpadów) w ilości 60.000,000 Mg odpadów. Faktycznie sortowaniu poddano 56.050,843 Mg odpadów, co stanowiło 93,4% przyznanego limitu, przy czym odpady o kodzie 20 03 01, których limit przetworzenia wynosił 50.000,000 Mg, przetworzono w 100%.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 706 – 719, 794 - 879)

- przewidziano do przetworzenia metodą R12 (rozdrabnianie odpadów) i R13, masę odpadów w ilości nie więcej niż 60.000,00 Mg rocznie. Jednak w roku 2016 nie przetworzono żadnych odpadów w ww. procesach.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 706 – 719, 794 - 879, 1159 - 1203)

Członkowie Zarządu wyjaśnili, iż w 2016 r. Spółka nie dysponowała odpadami, które wymagałyby zastosowania procesu rozdrabniania.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

- b) W 2017 r. przewidziano do przetworzenia odpady o kodzie 20 03 01 w procesie R12 (sortowanie) i R13 w ilości 60.000,000 Mg, a w 2018 r. w ilości 90.000,000 Mg. Faktycznie w 2017 r. przetworzono 50.938,2 Mg, a w 2018 r. 82.344,1 Mg. Nie wykorzystano w pełni wskazanych w zezwoleniu limitów z uwagi na to, iż limit na 2017 r. w ilości 60.000,000 Mg obowiązywał od marca 2017 r., a limit w wysokości 90.000,000 Mg obowiązywał od października 2018 r.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 706 – 719, 794 - 879)

- c) W latach 2017 i 2018 przewidziano do przetworzenia w procesie R12 (rozdrabnianie/kruszenie) masę odpadów w ilości po 40.000,000 Mg na rok. Faktycznie w roku 2017 przetworzono w procesie R12 masę odpadów 1.117,2 Mg, a w 2018 r. - 2.283,1 Mg, co stanowiło odpowiednio 2,8% i 5,7% masy odpadów dopuszczonych do przetworzenia w 2017 r. i 2018 r.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189, 1159 – 1203)

Członkowie Zarządu wyjaśnili, iż w latach 2017-2018 Spółka nie była w posiadaniu większej ilości odpadów, które wymagałyby zastosowania procesu rozdrabniania i kruszenia.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

- d) W latach 2017 i 2018 przewidziano do przetworzenia w procesie R12 (sortowanie w celu doczyszczania) oraz R13 inne odpady niż o kodzie 20 03 01 w ilości nie przekraczającej 20.000,000 Mg. Faktycznie przetworzeniu w tych latach poddano odpowiednio 1.968,800 Mg i 4.672,400 Mg odpadów, tj. 9,8% i 23,4% przyznanego limitu.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189, 1159 - 1203)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż na część mechaniczną instalacji MBP przyjmowane mogą być przede wszystkim zmieszane odpady komunalne. Natomiast odpady selektywnie zebrane przyjmowane mogą być w przypadku wolnych mocy przerobowych instalacji. Odpady selektywnie zebrane zostały poddane procesowi przetworzenia na linii sortowniczej w ilości 2.303,2 Mg w 2017 r. (z czego 1.968,83 Mg w ramach decyzji udzielającej pozwolenia zintegrowanego) i 4.672,4 Mg w 2018 r. Spółka na część mechaniczną instalacji MBP skierowała tylko niektóre rodzaje odpadów, co do których uzyskano

uprawnienia do przetwarzania. Odpady o kodach 15 01 06, 15 01 02, które teoretycznie, zgodnie z wydaną decyzją, mogły zostać przetworzone w instalacji, po dostarczeniu na teren Zakładu w Dylowie A i zebraniu odpowiednich ilości transportowych, kierowane były na inny Zakład zarządzany przez Spółkę, celem poddania ich procesowi przetwarzania na wysoko zaawansowanej technologicznie linii sortowania odpadów. Członkowie Zarządu wskazali również, iż Spółka w latach 2017-2018 nie była w posiadaniu większej ilości odpadów selektywnie zebranych, które można byłoby skierować do procesu sortowania.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

- e) W 2017 r. przewidziano do przetworzenia w procesie R3 (stabilizacja tlenowa) odpady o kodzie 19 12 12 (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 w ilości 40.000,000 Mg oraz w procesie R3 (kompostowanie innych odpadów) w ilości 25.000,000 Mg. Łącznie dla tych procesów przewidziano do przetworzenia masę odpadów w ilości nie przekraczającej 60.000,000 Mg, przy czym ww. limity obowiązywały od 7.03.2017 r. Faktycznie w ramach tych procesów przetworzono łącznie 38.555,8 Mg, co stanowiło 77,1%¹⁶ wartości przyznanego limitu w okresie 10 miesięcy 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189, 1159 - 1203)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż bioreaktory zarezerwowane są w pierwszej kolejności dla frakcji ulegającej biodegradacji wydzielonej ze zmieszanych odpadów komunalnych. W przypadku wolnych mocy przerobowych dopuszcza się możliwość przetworzenia innych, uprawnionych do tego celu, rodzajów odpadów. W roku 2017 Spółka nie była w posiadaniu większej ilości odpadów komunalnych, która pozwoliłaby w pełni wykorzystać moce przerobowe instalacji.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

Od 22 października 2018 r. wzrósł limit przewidziany do przetworzenia odpadów w procesie R3 (stabilizacja tlenowa) do poziomu 60.000,000 Mg. Limit dla procesu R3 (kompostowanie) oraz łączna wartość przetwarzania w procesach stabilizacji tlenowej i kompostowania nie uległy zmianie w 2018 r. Faktycznie w ramach ww. procesów przetworzeniu poddano 49.240,919 Mg odpadów (tj. 82,1%).

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189, 1159 - 1203)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż w roku 2018, ze względu na późno uzyskaną zmianę pozwolenia zintegrowanego, Spółka nie miała możliwości wytworzenia większej ilości frakcji ulegającej biodegradacji oraz nie była w posiadaniu większej ilości innych rodzajów odpadów, które pozwoliłyby w pełni wykorzystać określony w pozwoleniu zintegrowanym limit.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

- f) W 2017 r. przewidziano do przetworzenia w procesie R12 (przesiewanie na sicie) odpady o kodzie 19 05 99 (tzw. stabilizat) w ilości 28.000,000 Mg, a w 2018 r. w ilości 42.000,000 Mg. Faktycznie w 2017 r. przetworzono 20.799,9 Mg, co stanowiło 74,3% masy odpadów dopuszczonych do przetworzenia. Natomiast w 2018 r. nie przetworzono żadnych odpadów.

(Dowód: akta kontroli str. 18 – 189, 1159 - 1203)

¹⁶ Do obliczeń poziomu wykorzystania limitu przyjęto wartość limitu 50,000,000 Mg z uwagi, iż limit 60.000,000 Mg obowiązywał w okresie niespełna 10 miesięcy 2017 r.

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż proces przesiewania wytworzonego w bioreaktorach stabilizatu na sicie o drobnych oczkach dotyczy wariantu, który może zostać zastosowany w warunkach zakładowych, ale nie musi. Do rozpatrywanego procesu zachodzi w przypadku zapotrzebowania na kompost nieodpowiadający wymaganiom (kod odpadu 19 05 03) w ilości przewyższającej możliwości jego wytworzenia z odpadów zielonych i innych odpadów. Wówczas Spółka posiada możliwość (w oparciu o tabelę nr 16 decyzji) przetwarzania poprzez przesiewanie na sicie o drobnych oczkach stabilizatu wytworzonego bezpośrednio po wyciągnięciu z bioreaktorów, celem wytworzenia z niego pożądanego odpadu o kodzie 19 05 03. Ponieważ w roku 2018 Spółka nie posiadała zwiększonego zapotrzebowania na kompost nieodpowiadający wymaganiom, całość wytworzonego w bioreaktorach stabilizatu, została skierowana do składowania. Konsekwencją tego był brak poddania w 2018 r. odpadów o kodzie 19 05 99 przesiewaniu na sicie o drobnych oczkach.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

4. W dniu 25 czerwca 2018 r. Spółka otrzymała od Marszałka informację o nadaniu numeru rejestrowego i aktywacji konta w bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami. Spółka posługiwała się nadanym nr rejestrowym. Wpis do rejestru zawierał wszystkie informacje określone w ustawie o odpadach.

(Dowód: akta kontroli str. 322 - 357)

5. Spółka złożyła w dniu 7 marca 2018 r. wniosek o zmianę warunków pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji MBP w m. Dylów A, obejmujących m.in. ustalenie wysokości zabezpieczenia roszczeń ewentualnych kosztów wykonania zastępczego w związku z prowadzoną działalnością w zakresie przetwarzania odpadów oraz załączyła do wniosku operat przeciwpożarowy dla Zakładu Zagospodarowania Odpadów Dylów A. Wysokość zabezpieczenia roszczeń została określona zgodnie z art. 48a ustawy o odpadach, a przyjęta forma zabezpieczenia roszczeń była zgodna z dopuszczonymi do zastosowania formami określonymi w ww. przepisie. Postanowieniem z dnia 17 października 2018 r. Marszałek określił, zgodnie z wnioskiem złożonym przez Spółkę, formę i wysokość zabezpieczenia roszczeń w postaci polisy ubezpieczeniowej w kwocie 2.500.000,00 zł, a w dniu 22 października 2018 r. wydał decyzję w sprawie zmiany pozwolenia zintegrowanego.

(Dowód: akta kontroli str. 358 - 411)

6. Dla terenu, na którym znajdowała się instalacja MBP, zarządzeniami z dnia 20 lutego 2017 r. i 29 maja 2019 r. wprowadzono do stosowania instrukcje bezpieczeństwa pożarowego. Pracownicy zatrudnieni na terenie instalacji zostali przeszkoleni w zakresie stosowania ww. instrukcji. Oświadczenia o zapoznaniu się z ww. instrukcjami pracownicy złożyli jedynie w odniesieniu do instrukcji z 20 lutego 2017 r. W 2014 r. została opracowana instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, która nie została wdrożona do stosowania poprzez wydanie przez Prezesa Spółki zarządzenia. Jej wdrożenie, jak wynika z wyjaśnień złożonych przez specjalistę bhp, polegało na wydaniu polecenia służbowego skierowanego do kierownika instalacji MBP, w którym poproszono o informację, jakie działania wprowadzono celem zastosowania wytycznych instrukcji bezpieczeństwa pożarowego na terenie zakładu. Taka informacja została przekazana do Zarządu Spółki.

(Dowód: akta kontroli str. 412 - 441)

W latach 2016-2019 przeprowadzano przeglądy i konserwacje gaśnic znajdujących się terenie instalacji MBP w Dylowie A., a także badania wydajności oraz przeglądy i konserwacje hydrantów zewnętrznych. W 2016 r. jeden istniejący hydrant

przeciwpożarowy zewnętrzny spełniał wymagania wydajności oraz ciśnienia hydraulicznego, natomiast cztery istniejące od roku 2017 hydranty przeciwpożarowe nie spełniały w latach 2017-2019 ww. wymagań. Na terenie instalacji MBP znajdował się sztuczny przeciwpożarowy zbiornik wodny. Dla czterech punktów czerpania wody zlokalizowanych na ww. zbiorniku, przeprowadzone w latach 2017-2019 sprawdzenia drożności i szczelności były pozytywne.

(Dowód: akta kontroli str. 442 - 467)

7. Spółka sporządzała, w okresie objętym kontrolą, kalkulację kosztów zagospodarowania przyjętych do przetworzenia odpadów komunalnych. Kalkulacja kosztów dla odpadu o kodzie 20 03 01 polegała na określeniu, na podstawie danych historycznych, poniesionych z okresu 12 kolejnych miesięcy kosztów¹⁷ zagospodarowania 1 Mg odpadów, odrębnie dla części mechanicznej, biologicznej i składowania odpadów oraz określeniu i zsumowaniu wielkości kosztów planowanych do poniesienia na poszczególnych etapach zagospodarowania odpadów. Przy ustalaniu ceny w styczniu 2019 r. określono:

- a) poniesione koszty w części mechanicznej dla 100 Mg odpadów 20 03 01 przetwarzanych w części mechanicznej z narzutem 10% wartości prognozowanych do poniesienia kosztów (koszty wraz z narzutem 7.405,20 zł);
- b) koszty zagospodarowania odpadów o kodzie 19 12 09 w lokalizacji Ostrzeszów w ilości 15 Mg i koszty transportu 15 Mg w odległości 200 km w obie strony. Dla kosztów tych stosowano narzut 10% wartości prognozowanych kosztów (koszty zagospodarowania wraz z narzutem – 2.720,52 zł, koszty transportu wraz z narzutem – 748,00 zł);
- c) koszty stabilizacji tlenowej dla 60 Mg odpadów oraz narzut w postaci 10% prognozowanych kosztów stabilizacji tlenowej (koszty łącznie z narzutem - 2.841,30 zł);
- d) koszty składowania 42 Mg stabilizatu (z uwzględnieniem opłaty marszałkowskiej) w lokalizacji w Zakładzie w Dylowie A, plus 10% wartości prognozowanych kosztów jako narzut (koszty łącznie z narzutem 3.535,22 zł);
- e) koszty składowania 10 Mg odpadów w Zakładzie w Dylowie A plus 10% wartości prognozowanych kosztów jako narzut (koszty łącznie z narzutem 2.244,22 zł);
- f) koszty zagospodarowania 30 Mg odpadów o kodzie 19 12 12 (paliwo alternatywne) w instalacji zewnętrznej plus 10% wartości prognozowanych kosztów jako narzut (koszty łącznie z narzutem 13 860,00 zł).

Po sumowaniu wyżej wymienionych kosztów (33.354,46 zł) i podzieleniu przez 100 Mg odpadów zastosowano narzut 1,9% i otrzymano cenę 339,88 zł, którą zaokrąglono do 340,00 zł za 1 Mg przyjęcia i zagospodarowania odpadów o kodzie 20 03 01.

(Dowód: akta kontroli str. 468 - 484)

W okresie objętym kontrolą cena za przyjęcie i zagospodarowanie w instalacji MBP 1 Mg:

- zmieszanych niesegregowanych odpadów komunalnych (20 03 01) wynosiła: 235 zł od stycznia 2016 r. do stycznia 2018 r., w lutym 2018 r. cena wzrosła o 14% do kwoty 268 zł i obowiązywała do września 2018 r., od października cena wzrosła o 11,2% do wartości 298 zł i była utrzymywana do lutego 2019 r., od marca 2019 r. cena wzrosła o 14,1% do wartości 340 zł;
- odpadów ulegających biodegradacji - odpady zielone (20 01 01) wynosiła: 200 zł i obowiązywała od stycznia 2016 r. do stycznia 2018 r., od lutego 2018 r. cena

¹⁷ Podczas kalkulacji sporządzonej w styczniu 2019 r., poniesionymi kosztami historycznymi były dla części mechanicznej koszty: zużycia materiałów, usług obcych, amortyzacji, kosztów samochodów i sprzętu, kosztów ogólnych zakładu.

wzrosła o 17,5% do wartości 235 zł i obowiązywała do lutego 2019 r. Od marca 2019 r. cena wzrosła o 2,1% do wartości 240 zł;

- innych odpadów (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11, tj. odpady o kodzie 19 12 12, wynosiła: 215 zł w okresie od stycznia 2016 r. do stycznia 2018 r., od lutego 2018 r. cena wzrosła o 34,9% do wartości 290 zł i obowiązywała do lutego 2018 r. Od marca 2019 r. cena wzrosła o 37,9% do wartości 400 zł.

Wzrost cen, który nastąpił w okresie od lutego 2018 r. do marca 2019 r., tj. przez okres 14 miesięcy, wyniósł dla odpadów o kodach: 20 03 01 - 44,7%, 20 01 01 - 20%, 19 12 12 - 86% w stosunku do cen z lat 2016 i 2017.

(Dowód: akta kontroli str. 469)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż przyczyną wzrostu cen był wzrost kosztów bezpośrednich funkcjonowania Zakładu w Dylowie A, w szczególności wzrost kosztów: amortyzacji, opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, energii elektrycznej, zagospodarowania wytworzonych frakcji (w tym frakcji nadsitowej 19 12 12 o kaloryczności 6 MJ), wynagrodzeń pracowniczych oraz usług obcych, podatków/opłat lokalnych związanych z przeprowadzonymi inwestycjami.

(Dowód: akta kontroli str. 1133 - 1143)

W 2019 r. Prezydent Miasta Pabianic oraz Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Wielunia zwrócili się do Spółki o przedstawienie, na podstawie art. 9m ustawy o utrzymaniu czystości w gminach, kalkulacji kosztów zagospodarowania odbieranych od nich odpadów komunalnych. Spółka przekazała jedynie wyniki kalkulacji, dotyczące ceny za 1 Mg odpadów zagospodarowywanych odrębnie w części mechanicznej instalacji, części biologicznej i koszt składowania 1 Mg odpadów na składowisku w Dylowie A. Przekazała również ogólne informacje o elementach mających wpływ na ustalanie ceny. Spółka nie przekazała natomiast kalkulacji kosztów zagospodarowania odpadów komunalnych.

(Dowód: akta kontroli str.1144 - 1158)

8. W okresie objętym kontrolą Marszałek nie przeprowadzał i nie zlecał przeprowadzenia kontroli instalacji MBP. Dwie kontrole, jedną w okresie wrzesień-październik 2016 r. i drugą w marcu 2017 r., przeprowadzili pracownicy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi¹⁸. Przedmiotem kontroli z 2016 r. było przestrzeganie przepisów ustawy o odpadach. Kontrolę w 2017 r. przeprowadzono na wniosek Spółki w trybie art. 38 ust. 3 pkt. 2 ustawy o odpadach, w związku z wystąpieniem przez Spółkę do Marszałka o dokonanie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami województwa łódzkiego. W protokołach z ww. kontroli nie zawarto stwierdzeń wskazujących na naruszenie prawa oraz nie przedstawiono zaleceń pokontrolnych.

(Dowód: akta kontroli str. 485 - 525, 1096 - 1132)

9. Spółka wykazywała w kartach ewidencji odpadów rodzaje odpadów dopuszczonych pozwoleniami/zezwoleniami do przetwarzania i wytwarzania w instalacji MBP.

W zezwoleniu na przetwarzanie odpadów wydanym w dniu 1 lipca 2015 r. określono następujące roczne limity mas odpadów przewidzianych do przetworzenia w poszczególnych procesach:

¹⁸ Pracownicy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi przeprowadzili również dwie kontrole, których przedmiotem było składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w Dylowie A.

- a) R3¹⁹ recykling lub odzysk organiczny (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) oraz R13²⁰ magazynowanie odpadów, w ilości nie większej niż 25.000,000 Mg;
- b) D8²¹ obróbka biologiczna odpadów niewymienionych w innych pozycjach zezwolenia, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszanki, które są unieszkodliwiane oraz D15²² magazynowanie, w ilości nie większej niż 16.900,000Mg. W wyniku ww. procesu dopuszczono wytworzenie odpadów w ilości nie większej niż 13.500,000 Mg;
- c) R12²³ sortowanie odpadów oraz R13 magazynowanie, w ilości nie większej niż 60.000,000 Mg;
- d) R12 rozdrabnianie odpadów i ich magazynowanie, w ilości nie większej niż 60.000,000 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 190 - 242)

W 2016 r. do przetworzenia w instalacji MBP zostały przekazane odpady w ilości 77.975,9 Mg. Odpadów z grupy 20 – odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie, które poddano przetworzeniu, było 60.048,8 Mg i stanowiły one 77% wszystkich przyjętych odpadów. Wśród odpadów komunalnych były: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o kodzie 20 03 01 w ilości 50.000,00 Mg, odpady z ogrodzeń i parków (20 02 01) w ilości 8.355,7 Mg, odpady wielkogabarytowe (20 03 07) w ilości 1.011,5 Mg, odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach (20 03 99) w ilości 329,8 Mg, odpady z targowisk (20 03 02) w ilości 179,8 Mg, inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (20 01 99) w ilości 163,1 Mg i odpady z czyszczenia ulic i placów (20 03 03) w ilości 8,9 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1075 - 1080)

Roczne limity mas odpadów przewidzianych do przetworzenia w poszczególnych procesach pozwolenia zintegrowanego w latach 2017, 2018 i 2019 wynosiły:

- a) przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie odpadów 20 03 01 w procesie R12 (obróbka mechaniczna – linia sortownicza) i magazynowanie odpadów przed poddaniem ich obróbce mechanicznej – R13, w ilości nie przekraczającej 60.000,000 Mg w roku 2017 i 90.000,000 Mg w 2018 r. i 2019 r.;
- b) przetwarzanie odpadów innych niż o kodzie 20 03 01 poprzez sortowanie R12 w celu doczyszczenia oraz i magazynowanie odpadów przed doczyszczeniem - R13, w ilości nie większej niż 20.000,000 Mg;
- c) recykling lub odzysk organiczny – R3 (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) oraz magazynowanie odpadów przed poddaniem ich ww. procesowi – R13, w ilości nie większej niż 60.000,000 Mg;
- d) przesiewanie, proces R12 stabilizatu wytworzonego w wyniku przetwarzania frakcji biodegradowalnych wyodrębnionych ze zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie odpadu 20 03 01, w ilości nie przekraczającej 28.000,000 Mg;

¹⁹ Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o odpadach.

²⁰ Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R12 załącznika nr 1 do ustawy o odpadach.

²¹ Obróbka biologiczna, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszanki, które są unieszkodliwiane za pomocą którejkolwiek spośród procesów wymienionych w poz. D1-D12 załącznika nr 2 do ustawy o odpadach.

²² Magazynowanie poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycjach D1 – D14 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów) zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o odpadach.

²³ Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 – R11 załącznika nr 1 do ustawy o odpadach.

- e) recykling lub odzysk odpadów zielonych, proces R3 (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) oraz magazynowanie odpadów przed poddaniem ich ww. procesowi – R13, w ilości nie większej niż 10.000,000 Mg;
- f) przetwarzanie odpadów poprzez kruszenie i rozdrabnianie, proces R12 oraz magazynowanie odpadów przed poddaniem ich ww. procesowi, proces R13, w ilości nie większej niż 40.000,000 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 18 - 242)

W 2017 r. ilość przyjętych do instalacji MBP odpadów wyniosła 125.505,0 Mg. Odpadów z grupy 20, które poddano przetworzeniu, było 63.527,6 Mg i stanowiły one 50,6% wszystkich przyjętych odpadów. Wśród odpadów komunalnych poddanych przetworzeniu były odpady o kodach: 20 03 01 – 60.000,00 Mg, 20 02 01 – 1.612,7 Mg, 20 03 99 – 1.714,7 Mg, 20 03 02 – 94,5 Mg, 20 02 03 – 67,5 Mg, 20 03 07 – 20,9 Mg, 20 03 03 – 9,10 Mg i 20 01 99 – 8,2 Mg.

W 2018 r. przyjęto 133.916,4 Mg odpadów. Ilość odpadów z grupy 20, które poddano przetworzeniu, wyniosła 89.226,0 Mg, tj. 66,6% wszystkich przyjętych odpadów. Wśród odpadów komunalnych były odpady o kodach: 20 03 01 – 82.344,1 Mg, 20 02 01 – 5.221,0 Mg, 20 03 99 – 260,1 Mg, 20 03 02 – 115,5 Mg, 20 02 03 – 50,5 Mg, 20 03 03 – 662,1 Mg i 20 01 99 – 572,7 Mg.

W pierwszym półroczu 2019 r. przyjęto 85.163,47 Mg odpadów. Ilość odpadów z grupy 20 wyniosła 58.570,470 Mg, tj. 68,8% przyjętych odpadów. Wśród odpadów komunalnych były odpady o kodach: 20 03 01 – 52.394,09 Mg, 20 02 01 – 2.094,320 Mg, 20 03 99 – 2.072,58 Mg, 20 03 02 – 213,360 Mg, 20 02 03 – 18,94 Mg, 20 03 03 – 302,52 Mg i 20 01 99 – 1.474,66 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1075 - 1080)

Odpady zostały przekazywane przez gminy z terenu województwa łódzkiego oraz przez 8 innych podmiotów.

(Dowód: akta kontroli str. 1254)

W trakcie oględzin z udziałem specjalisty z zakresu gospodarki odpadami stwierdzono, iż do instalacji przyjmowane są przede wszystkim odpady o kodach 20 03 01 i 20 02 01, które po zważeniu trafiają do miejsc magazynowania i są na bieżąco przetwarzane. Magazynowanie zmieszanych odpadów komunalnych (20 03 01) było prowadzone na otwartym terenie (na placu magazynowym). Kierownik Zakładu, na terenie którego znajdowała się instalacja MBP wyjaśniła, iż czas ich magazynowania nie przekracza dwóch dni. Natomiast odpady z podgrupy 15 01, w tym 15 01 06 – zmieszane odpady opakowaniowe, 15 01 07 – opakowania ze szkła oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny i opony po zważeniu trafiają do miejsc magazynowania i nie są poddawane przetwarzaniu.

(Dowód: akta kontroli str.1090 - 1095)

10. W zezwoleniu wydanym w dniu 1 lipca 2015 r. określono następujące roczne limity mas odpadów przewidzianych do wytworzenia w poszczególnych procesach:
- a) R3²⁴ kompostowanie odpadów na płytach kompostowych, w wyniku którego otrzymywany jest kompost, w ilości 4.000,00 Mg. W 2016 r. nie wytworzono żadnych odpadów w tym procesie;
 - b) R3 kompostowanie odpadów na płytach kompostowych, w wyniku którego nie jest otrzymywany kompost, w ilości 20.000,00 Mg. W 2016 r. wytworzono faktycznie 12.924,959 Mg odpadów o kodzie 19 05 03 – kompost nieodpowiadający wymaganiom, co stanowiło 62,6% dopuszczalnej w zezwoleniu do wytworzenia masy odpadów w tym procesie;

²⁴ Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o odpadach.

- c) D8²⁵ obróbka biologiczna odpadów (stabilizacja tlenowa), w ilości nie większej niż 13.500,00 Mg. W 2016 r. wytworzono 1.879,435 Mg odpadów o kodzie 19 05 99 – inne niewymienione odpady, co stanowiło 13,9% dopuszczanej masy odpadów w tym procesie;
 - d) R12²⁶ sortowanie odpadów przy użyciu linii sortowniczej, w ilości nie większej niż 60.000,000 Mg. W 2016 r. wytworzono 56.050,846 Mg, co stanowiło 93,4% dopuszczanej masy odpadów w tym procesie;
 - e) R12 rozdrabnianie odpadów, w ilości nie większej niż 60.000,000 Mg. W 2016 r. nie wytworzono żadnych odpadów w tym procesie.
- W 2016 w instalacji MBP wytworzono łącznie 70.855,240 Mg odpadów, w tym 56.050,846 Mg w procesie mechanicznego wytwarzania odpadów i 14.804,394 Mg w procesach biologicznych.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 794 – 879, 671 - 719)

Roczne limity mas odpadów przewidzianych do wytworzenia w poszczególnych procesach pozwolenia zintegrowanego w latach 2017-2019 wynosiły:

- a) w procesie R12 (obróbka mechaniczna – linia sortownicza) w wyniku przetworzenia niesegregowanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01, w ilości nie przekraczającej 60.000,000 Mg w 2017 r. i 90.000,000 Mg w latach 2018 i 2019;
- b) w procesie R12 – sortowanie odpadów selektywnie zebranych wraz z procesem ich magazynowania R13, w ilości nie większej niż 20.000,000 Mg;
- c) w procesie R3 odzysku poprzez stabilizację tlenową frakcji (19 05 99) ulegającej biodegradacji wydzielonej ze zmieszanych odpadów komunalnych (20 03 01) w ilości nie większej niż 28.000,000 Mg;
- d) w procesie R12 przesiewanie stabilizatu (19 05 99) wytworzonego w wyniku przetwarzania frakcji biodegradowalnych wyodrębnionych ze zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie odpadu 20 03 01, w ilości nie przekraczającej 28.000,000 Mg;
- e) w procesie odzysku R3 kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji, w ilości nie większej niż 24.500,000 Mg;
- f) w procesie R12 przetwarzanie odpadów selektywnie zebranych poprzez rozdrabnianie, w ilości nie większej niż 40.000,000 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 190 – 242, 794 – 879, 671 - 719)

W 2017 r. w instalacji MBP wytworzono łącznie 108.471,10 Mg odpadów, w tym 63.420,4 Mg w procesie przetwarzania mechanicznego i 45.050,7 Mg w procesie biologicznym. W 2018 r. wytworzono łącznie 115.998,6 Mg odpadów, w tym 87.016,3 Mg w procesie przetwarzania mechanicznego i 28.982,3 Mg w procesie biologicznym. W 2019 r. (do czerwca) wytworzono łącznie 76.872,51 Mg odpadów, w tym 56.962,45 Mg w procesie przetwarzania mechanicznego i 19.910,06 Mg w procesie biologicznym.

(Dowód: akta kontroli str. 1075 - 1080)

11. Spółka uruchomiła wizyjny system kontroli miejsca magazynowania odpadów w dniu 1 sierpnia 2019 r. W wyniku przeprowadzonych w dniu 21 sierpnia 2019 r. oględzin systemu stwierdzono, iż na terenie Zakładu w Dylowie A zainstalowanych było 20 kamer, w tym: pięć przy wjeździe na teren Zakładu, dwie na słupie na

²⁵ Obróbka biologiczna, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszaniki, które są unieszkodliwiane za pomocą którejkolwiek spośród procesów wymienionych w poz. D1-D12 załącznika nr 2 do ustawy o odpadach.

²⁶ Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 – R11 załącznika nr 1 do ustawy o odpadach.

kwaterze składowiska odpadów z widokiem na dwie kwatery, jedna z widokiem na plac przetwarzania, dwie od strony północnej na budynku komory reaktora biologicznego z widokiem na dojazd do placu przetwarzania oraz na boks magazynowe, jedna od strony północno-zachodniej przy reaktorze biologicznego przetwarzania z widokiem na reaktory, jedna na rogu budynku reaktora do przetwarzania biologicznego od strony południowo-wschodniej z widokiem na drugi wjazd, trzy kamery na rogu budynku reaktora do przetwarzania od strony południowo-wschodniej z widokiem na: plac przetwarzania, teren nowobudowanej hali sortowni i drugi wjazd na teren Zakładu oraz pięć wzdłuż drogi biegnącej wokół składowiska odpadów. W trakcie oględzin stwierdzono, iż system wizyjny nie działał i nie można było stwierdzić m.in. czy zapis obrazu jest dokonywany przez całą dobę i przechowywany przez miesiąc.

(Dowód: akta kontroli str.1081 - 1089)

12. W zezwoleniach na przetwarzanie i wytwarzanie odpadów określono miejsca i sposób magazynowania odpadów w instalacji MBP, z uwzględnieniem procesu przetwarzania i wytwarzania. Natomiast w zezwoleniu zintegrowanym sposób i miejsce magazynowania określono w odniesieniu do rodzaju danego odpadu lub ich grup oraz z uwzględnieniem procesu, w którym dany odpad ma być przetworzony/wytworzony. Np. odpady o kodzie 20 03 01 przed procesem R12 powinny być, wg zezwolenia zintegrowanego, magazynowane na placu posadowienia linii sortowniczej.

(Dowód: akta kontroli str. 18 - 242)

Podczas oględzin nie stwierdzono, aby odpady o kodzie 20 03 01 były magazynowane niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu zintegrowanym. Ich stan nie wskazywał na nadmiernie długi okres przetrzymywania przed przetwarzaniem w instalacji MBP. Stan magazynowanych odpadów zielonych nie wskazywał na pogorszenie ich własności technologicznych podczas magazynowania. Odpady surowcowe pochodzące z selektywnej zbiórki (szkło, zmieszane odpady opakowaniowe, opony) magazynowane były w zadaszonych boksach, w formie luźnej. Frakcja nadsitowa odpadu o kodzie 19 12 12 magazynowana była na otwartym terenie w zadaszonych boksach. Stwierdzono, iż nie ma przesłanek świadczących o tym, że czas i miejsce magazynowania odpadów frakcji nadsitowej 19 12 12 może mieć wpływ na pogorszenie ich właściwości technologicznych. W ww. frakcji zaobserwowano nieotwarte worki z odpadami surowymi. Fakt ten wskazuje na nieprawidłowości technologiczne w trakcie przetwarzania odpadów, które mogą się przyczynić do pogorszenia technologicznych frakcji nadsitowej, biorąc pod uwagę jej dalsze wykorzystanie w celu odzysku energii.

(Dowód: akta kontroli str. 1090 – 1095)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, że „Proces przesiewania odbywa się na sicie, które wyposażone jest jedynie w nożyce rozrywające worki, nie zapewnia to otwarcia wszystkich worków z odpadami, ponieważ jest to urządzenie przeznaczone do przesiewania, a nie rozrywania worków (rozrywanie worków w sicie jest tylko funkcją dodatkową pomocniczą). Skuteczność rozrywania worków na sicie jest na dość niskim poziomie. Zastosowanie innych urządzeń, np. rozrywarek worków również nie gwarantuje otwarcia wszystkich worków z odpadami. Spółka dysponuje takimi urządzeniami w zakładach w Julkowie i Gotartowie i skuteczność tych maszyn wynosi 80-90%. Nie jest zatem możliwym otwarcie wszystkich worków nawet przy zastosowaniu specjalistycznych urządzeń do tego przeznaczonych. W ramach wyposażenia hali sortowni w maszyny i urządzenia do przetwarzania i sortowania odpadów, planuje się zakup rozrywarki worków, dzięki czemu proces

rozrywania worków będzie skuteczniejszy, na dużo wyższym poziomie. W chwili obecnej trwają prace związane z inwestycją budowy hali sortowni”.

(Dowód: akta kontroli str. 1090 - 1132)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka, pomimo złożenia przez gminę i podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości odpowiednio w dniach 11 marca i 22 lutego 2019 r. wniosków o szczegółową kalkulację kosztów zagospodarowania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, nie dopełniła powyższego obowiązku, przekazując ww. podmiotom w dniach 18 marca i 1 marca 2019 r. jedynie wyniki kalkulacji, tj. cenę za 1 Mg zagospodarowania odpadów oraz ogólne informacje wskazujące na kategorie ekonomiczne uwzględnione w kalkulacji (koszty ogólne zarządu, narzut spółki, opłaty za korzystanie ze środowiska), bez wskazania wartości tych kategorii, w oparciu o które została dokonana kalkulacja kosztów. Powyższe działanie było niezgodne z art. 9m ustawy o utrzymaniu czystości w gminach, stanowiącym że prowadzący regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych jest obowiązany, na wniosek gminy lub podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, przedstawić kalkulację kosztów zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, w terminie 7 dni od dnia jego złożenia.

(Dowód: akta kontroli str. 1144 - 1158)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili m.in., iż do chwili obecnej nie został opracowany wzór kalkulacji przez organy wykonawcze, zatem brak jest konkretnych wytycznych, w jaki sposób mają zostać przekazane dane dotyczące ustalonych cen. Przekazując kalkulację kosztów tym dwóm podmiotom Spółka wskazała przyjęty sposób kalkulowania ceny wraz z podaniem kosztów rodzajowych przypisanych do konkretnego procesu. Członkowie Zarządu wskazali również, iż brak wytycznych dotyczących sposobu sporządzenia kalkulacji powoduje, iż każdy podmiot przyjmuje własny sposób przedstawienia danych.

(Dowód: akta kontroli str. 1144 - 1158)

2. Spółka zainstalowała wizyjny system kontroli miejsca składowania odpadów na terenie instalacji MBP dopiero w dniu 1 sierpnia 2019 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym 149 dni w stosunku do terminu wynikającego z art. 12 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z tym przepisem, posiadacz odpadów, który przed dniem wejścia w życie ww. ustawy uzyskał zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów, pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów lub pozwolenie zintegrowane uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów, prowadzący magazynowanie odpadów lub zarządzający składowiskiem odpadów obowiązany był spełnić wymagania określone w art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach, tj. wymagania dot. prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów, zgodnie z ust. 6b-6f. 6h i 6i oraz przepisami wydanymi na podstawie ust. 8a, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 5 marca 2019 r. Ponadto przeprowadzone w dniu 21 sierpnia 2019 r. oględziny wykazały brak jego działania.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili m.in., iż główną przyczyną opóźnienia był fakt niewydania przez ministra właściwego do spraw środowiska rozporządzenia określającego wymagania organizacyjne i techniczne dla prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca składowania odpadów.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

3. W 2016 r. Spółka przekroczyła określony w pozwoleniu z dnia 1 lipca 2015 r. limit przetwarzania odpadów dla niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 w procesach R12 - wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji (w tym przypadku sortowanie) i R13 - magazynowanie odpadów poprzedzające którymkolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R12, o wartość co najmniej 132,000 Mg. W zbiorczym zestawieniu danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów za rok 2016, w dziale 5 Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi w tabeli A Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi w instalacjach lub urządzeniach wykazano dla odpadów o kodzie 20 03 01 w poz.:

- 22 - wartość 50.000,00 Mg dla procesu R12;
- 28 - wartość 568,2 Mg dla procesu R13.

Karta ewidencji odpadów dla ww. odpadów w kolumnie *Masa odebranych odpadów* zawierała wartość 14.697,323 Mg, a w kol. *Odpady przyjęte przez posiadacza odpadów* wartość 35.434,78 Mg, tj. łącznie 50.132,10 Mg, w sytuacji gdy w decyzji w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów, w tabeli 6 *Wykaz rodzajów i masy odpadów przewidzianych do odzysku metodą R12 – sortowanie i R13* w pozycji 87 dla kodu odpadów 20 03 01 wskazano limit wynoszący 50.000,00 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 – 1132, 794 - 879, 671 -719)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż „Limit dla odpadu 20 03 01 w 2016 r. nie został przekroczony. Zgodnie z decyzją w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów, limit dla odpadu 20 03 01 wynosił 50.000,000 Mg i taka ilość skierowano do procesu R12. Ilość 50.132,100 Mg została przyjęta w okresie pełnego roku. Z poprzedniego 2015 r. pozostało 436,13 Mg do skierowania w 2016 r. do procesu R12, co daje bilans końcowy na koniec 2016 r. do procesu R13 – 568,200 Mg”.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

NIK wskazuje, iż w zezwoleniu masa odpadów 50.000,000 Mg określona została łącznie dla procesów R12 i R13.

4. Pracownicy zatrudnieni na terenie Zakładu w Dylowie A, wbrew zapisom instrukcji bezpieczeństwa pożarowego przyjętej w dniu 29 maja 2019 r. na mocy zarządzenia Prezesa Spółki, nie złożyli oświadczeń o zapoznaniu się z jej treścią.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili m.in., iż oświadczenia o zapoznaniu z Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego wypełniają pracownicy nowo zatrudnieni w Spółce, podejmujący pracę na terenie Zakładu w Dylowie A.

(Dowód: akta kontroli str. 1144 - 1158)

NIK wskazuje, iż przedmiotowy zapis instrukcji dotyczy wszystkich pracowników instalacji, a nie wyłącznie pracowników nowo zatrudnionych.

W latach 2016-2019 Spółka prowadziła działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych w oparciu o wydane przez Marszałka zezwolenia. Na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych posiadała stosowne umowy zawarte z gminami z terenu województwa łódzkiego oraz innymi podmiotami. Ilości i rodzaje odpadów komunalnych przyjmowanych do przetworzenia w instalacji MBP były zgodne z określonymi w zezwoleniach wydanych przez Marszałka, za wyjątkiem odpadów o kodzie 20 03 01 *Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne*, w odniesieniu do których w 2016 r. przekroczono dopuszczalny limit o co najmniej 132,000 Mg. Instalację MBP użytkowano w sposób ograniczający możliwość powstania pożarów, w tym zainstalowano zabezpieczenia przeciwpożarowe oraz opracowano i wdrożono procedury zapewniające ochronę ludzi i mienia. Pracownicy instalacji nie złożyli natomiast wymaganych oświadczeń o zapoznaniu się z obowiązującą instrukcją bezpieczeństwa pożarowego. Spółka sporządzała kalkulację kosztów zagospodarowania przyjętych do przetwarzania odpadów komunalnych, chociaż nie przekazywała ich na wnioski uprawnionych podmiotów. Spółka zainstalowała wizyjny system kontroli miejsca składowania odpadów dopiero 1 sierpnia 2019 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym 149 dni w stosunku do obowiązującego terminu, a przeprowadzone w dniu 21 sierpnia 2019 r. oględziny wykazały brak jego działania.

2. Sposób postępowania z odpadami powstałymi po procesie przetwarzania w instalacji MBP

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Spółka zawierała umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów wytworzonych w instalacji MBP, a także przekazywała te odpady do innych prowadzonych przez siebie instalacji. Przedmiotem umów był odbiór i zagospodarowanie przez odzysk m.in. odpadów o kodach: 15 01 07; 19 05 03, 19 12 09, 19 12 12. Umowy zawierane były na czas określony oraz nieokreślony. Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów ponosiła Spółka. Ustalone ceny za 1 Mg w odniesieniu do odpadów o kodzie 19 12 12 kształtowały się następująco: w 2016 r. – od 159,75 zł do 171,75 zł, w 2017 r. – od 125 zł do 169,99 zł, w 2018 r. – 209,99 zł i w 2019 r. - 295 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 526 - 670)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż status podmiotów, którym przekazywano odpady był weryfikowany poprzez sprawdzenie posiadania przez te podmioty określonych decyzji, a w przypadku przekazywania odpadów pośrednikom, poprzez decyzję uprawniającą do zbierania odpadów. Spółka występowała również z wnioskiem o wydanie dokumentów potwierdzających recykling odpadów opakowaniowych.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

2. W 2016 r. z instalacji MBP przekazano 53.618,4 Mg odpadów²⁷ do trzech podmiotów i czterech instalacji będących własnością Spółki. Do podmiotów przekazano odpady o kodzie 19 12 12 o masie 16.696,48 Mg do zagospodarowania procesem R12. Pozostała masa odpadów została przekazana do innych instalacji będących własnością Spółki, w tym do:

- procesu D5 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 9.021,36 Mg,
- procesu D8 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 15.364,84 Mg,
- procesu R14/R5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 170,34 Mg,
- procesu R14 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 2.678,90 Mg,

²⁷ Kody odpadów, które zostały przekazane: 15 01 02, 15 01 04, 15 01 05, 15 01 07, 16 01 03, 19 05 03, 19 05 99, 19 12 01, 19 12 12, 19 12 04, 19 12 09, 19 12 12.

- procesu R3 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 8.378,26 Mg.
Odpady o kodach 15 01 02, 15 01 04, 15 01 05, 15 01 07, 16 01 03, 19 20 01 i 19 12 02 w łącznej ilości 1.308,22 Mg zostały przekazane do czasowego magazynowania na teren innej instalacji będącej własnością Spółki.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 – 1203)

W 2016 r. Spółka przyjęła na składowisko zlokalizowane na terenie zakładu w Dylowie 6.655,20 Mg odpadów do procesu D5, które zostały wytworzone w instalacji MBP, z czego 43,9% to odpady o kodzie 19 12 12. Spółka poddała odzyskowi na składowisku odpady o kodach: 17 01 01, 17 01 07 i 19 12 09 w łącznej ilości 552,4 Mg. Odpady te zostały użyte do wykonywania warstwy izolacyjnej kwatery nr 2 składowiska (17 01 01, 17 01 07), do budowy skarpy składowiska (17 01 01, 19 12 09), do budowy tymczasowych dróg dojazdowych do składowiska (17 01 01, 17 01 07).

(Dowód: akta kontroli str.671 – 719, 794 - 879)

W 2017 r. przekazano 61.033,60 Mg odpadów do trzech podmiotów i do czterech instalacji będących własnością Spółki. Do podmiotów przekazano odpady o łącznej masie 24.005,15 Mg, przy czym do:

- procesu D5 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 1.464,80 Mg oraz kodzie 19 05 99 w ilości 711,32 Mg,
- procesu R12 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 15.617,17 Mg,
- procesu R5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 6.211,86 Mg.

Pozostała masa odpadów została przekazana do innych instalacji będących własnością Spółki do:

- procesu D5 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 8.196,27 Mg oraz odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 3.723,43 Mg,
- procesu R3 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 15.858,64 Mg,
- procesu R14 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 4.147,76 Mg oraz odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 504,76 Mg,
- procesu R5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 4.514,67 Mg,
- do czasowego magazynowania odpady o kodzie 19 12 02 w ilości 82,92 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

W 2017 r. Spółka przyjęła na składowisko zlokalizowane na terenie zakładu w Dylowie A 10.547,6 Mg odpadów do procesu D5, które zostały wytworzone w instalacji MBP, z czego 36,3% stanowiły odpady o kodzie 19 12 12. Spółka poddała odzyskowi na składowisku odpady o kodach 17 01 01 i 17 01 07 w łącznej ilości 270,6 Mg, które zostały użyte do wykonywania warstwy izolacyjnej kwatery nr 2 składowiska (17 01 01) oraz do budowy tymczasowych dróg dojazdowych do składowiska (17 01 07).

(Dowód: akta kontroli str. 671 – 719, 880 - 973)

W 2018 r. przekazano 35.974,14 Mg odpadów do dwóch podmiotów i do czterech instalacji będących własnością Spółki. Do podmiotów przekazano odpady o łącznej masie 19.788,78 Mg, przy czym do:

- procesu D5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 700,68 Mg,
- procesu R12 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 19.088,10 Mg.

Pozostała masa odpadów została przekazana do innych instalacji Spółki, przy czym do:

- procesu R3 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 5.244,34 Mg,
- procesu R12 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 879,56 Mg,
- procesu R5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 9.919,94 Mg,
- do czasowego magazynowania odpady o kodzie 19 12 02 w ilości 114,52 Mg oraz odpady o kodzie 16 01 03 w ilości 27,00 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

W 2018 r. Spółka przyjęła na składowisko zlokalizowane na terenie zakładu w Dylowie 60.201,6 Mg odpadów do procesu D5, które zostały wytworzone w instalacji MBP, z czego 46,3% stanowiły odpady o kodzie 19 12 12, a 44,4% o kodzie 19 05 99. Spółka poddała odzyskowi na składowisku odpady o kodach 17 01 01, 17 01 07, 19 05 03, 19 12 09 i 20 02 02 w łącznej ilości 8.033,9 Mg. Odpady te zostały użyte do wykonywania warstwy izolacyjnej kwatery nr 2 składowiska (17 01 07), do budowy tymczasowych dróg dojazdowych do składowiska (17 01 01, 17 01 07), do budowy skarp składowiska (17 01 07, 19 05 03, 19 12 09).

(Dowód: akta kontroli str. 671 – 719, 974 - 1074)

Do maja 2019 r. przekazano 11.186,42 Mg odpadów do dwóch podmiotów i do czterech instalacji będących własnością Spółki. Do podmiotów przekazano odpady o łącznej masie 1.751,98 Mg, przy czym do procesu R12 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 1.686,74 Mg oraz odpady o kodzie 19 12 04 w ilości 65,24 Mg. Pozostała masa odpadów została przekazana do innych instalacji Spółki, w tym do:

- procesu R3 odpady o kodzie 19 05 03 w ilości 802,96 Mg,
- procesu R12 odpady o kodzie 19 12 12 w ilości 3.706,30 Mg,
- procesu R5 odpady o kodzie 19 12 09 w ilości 4.925,18 Mg.

Z powyższego wynika, iż Spółka nie przekazała z instalacji MBP, w sposób bezpośredni, żadnych odpadów do podmiotów zajmujących się recyklingiem odpadów.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

Dla odpadów przekazywanych na składowisko Spółka corocznie przeprowadzała badania parametrów podstawowych dla elementów składowych odpadów celem sprawdzenia m.in. spełnienia kryterium dopuszczające odpady do składowania.

(Dowód: akta kontroli str. 1159 - 1203)

3. W okresie objętym kontrolą na terenie instalacji MBP miały miejsce dwa zdarzenia, podczas których interweniowała Straż Pożarna: w dniu 1 maja 2018 r. wystąpiło ryzyko zapalenia magazynowanych odpadów, a w dniu 10 kwietnia 2019 r. pojawiło się zarzewie ognia w przyłomie zmagazynowanych odpadów. Wg wyjaśnień członków Zarządu Spółki, akcje Straży Pożarnej nie trwały długo, około 1 godziny. Po akcji Straż Pożarna przekazała obiekty do dalszego nadzorowania. Spółka nie informowała o ww. zdarzeniach innych instytucji. Rozmiar/zakres zdarzeń był niewielki i nie spowodował zagrożeń dla środowiska. Nie wystąpiła konieczność komisyjnego ustalania strat w związku z wystąpieniem ww. zdarzeń. Wg wewnętrznych ustaleń przyczyną tych pożarów był samozapłon.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 – 1132, 1159 – 1203)

4. W okresie objętym kontrolą Spółka ewidencjonowała przyjmowane do instalacji MBP i przekazywane z ww. instalacji odpady w kartach ewidencji odpadów (dalej: KEO) i w kartach przekazania odpadów (KPO). Stosowane przez Spółkę karty były zgodne z wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. i z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów²⁸. W KEO nie wpisywano nr KPO. Dane dotyczące mas przyjętych odpadów zawarte w KEO były zgodne z kwitami wagowymi²⁹.

(Dowód: akta kontroli str.1096 – 1132, 1159 - 1203)

²⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1973 i Dz. U. z 2019 r. poz. 819.

²⁹ Sprawdzenia dokonano za okres stycznia 2019 r.

Suma mas odpadów wpisanych do kolumny/rubryki *Masa odebranych odpadów* i do kolumny *Odpady przyjęte przez posiadacza odpadów* w KEO nie były równe sumie mas odpadów wpisanych do kolumny *Gospodarowanie odpadami – odpady przekazane* i do kolumny *Gospodarowanie odpadami – we własnym zakresie* w KEO³⁰.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż przedstawione rozbieżności wynikają z zasady, iż odpad nie musi być zagospodarowany w 100% w danym okresie rozliczeniowym, jakim jest miesiąc/rok, a to ma przełożenie na obraz KEO z całego roku. Przytoczone przypadki są takimi sytuacjami. Odpad może zostać zagospodarowany w następnym miesiącu/roku, stąd rozbieżności in+ lub in-. Wzór KEO nie przewiduje miejsca w zakresie wpisywania bilansu na początek oraz koniec roku. Ponadto przytoczone przypadki (z wyjątkiem odpadu 20 03 01) dotyczą odpadów wytworzonych na instalacji oraz zbieranych. Dla tego typu odpadów posiadane przez Zakład pozwolenia nie określają magazynowania jako R13 (Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 – R12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów) i dlatego też proces R13 nie jest wpisywany w karcie ewidencji odpadu.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Spółka sporządzała i terminowo przekazywała do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego roczne *Zbiornicze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów*, przyjmowanych do przetwarzania do instalacji MBP. W ww. zestawieniach sporządzonych za lata 2017 i 2018 w dziale 7 dane dotyczące rodzaju i masy wytworzonych odpadów zostały zaprezentowane w sposób uniemożliwiający ich przyporządkowanie do odpadów, z których zostały wytworzone w ramach danego procesu.

(Dowód: akta kontroli str. 671 - 719)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż w latach 2016 i 2017 dział 7 Zbiorniczego zestawienia (...) został wypełniony w rozbiciu na poszczególne instalacje lub urządzenia dla odpadów poddanych procesowi odzysku lub unieszkodliwiania na zakładzie w danym roku sprawozdawczym, natomiast odpady powstające w ramach poszczególnych procesów przetwarzania zostały przedstawione zbiorczo, tj. bez podziału na instalacje/urządzenia. W okresie ww. lat sprawozdawczych nikt nie kwestionował przyjętego sposobu przedstawienia danych. W 2018 r. zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów, po konsultacjach wewnątrz Spółki zostało sporządzone w rozbiciu na poszczególne instalacje i urządzenia dla odpadów poddanych procesowi odzysku lub unieszkodliwiania oraz zostały przypisane odpady pod konkretną instalację/urządzenie poszczególnych procesach odzysku lub unieszkodliwiania.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Spółka przekazywała gminom, z którymi miała podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych oraz podmiotom, które dostarczały odpady komunalne do instalacji w Dylowie A, półroczne sprawozdania sporządzane na podstawie art. 9n ustawy o utrzymaniu czystości w gminach. Nie sporządzała jednak i nie przekazywała gminom rocznych sprawozdań, o których mowa w art. 9oa ww. ustawy.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

³⁰ Powyższe dotyczyło: w roku 2016 odpadów o kodach: 15 01 07, 16 01 03; w roku 2017 odpadów: 15 01 06, 15 01 03, 15 01 07, 19 05 03, 19 12 12; w roku 2018 odpadów: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 06, 15 01 07, 16 01 03, 19 05 03, 19 12 09, 19 12 12, 20 01 36, 20 03 01.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Spółka, wbrew obowiązкови określoneму w art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości w gminach, nie przekazywała gminom, z którymi miała podpisane umowy na odbiór i przetwarzanie odpadów komunalnych, informacji o odpadach przekazanych jej przez te gminy, które poddała procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazała w tym celu innemu posiadaczowi odpadów.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili m.in., iż Spółka realizowała obowiązki sprawozdawcze wobec gmin na podstawie art. 9n ww. ustawy. Żadna z gmin nie zgłosiła braku informacji objętego zakresem art. 90a. Obowiązek informacyjny względem gmin wynikający z tego przepisu nie dotyczy sytuacji, gdy podmiot (jakim jest w tym przypadku Spółka) odbiera odpady na terenie gminy (w wyniku zorganizowanego przez gminę przetargu) i przekazuje odebrane odpady do prowadzącego przez siebie RIPOK³¹. Wynikałoby z tego, że Spółka sama sobie przekazywałaby informację celem sporządzenia sprawozdania gminie. Art. 90a dotyczy sytuacji, gdy podmiot posiadający RIPOK ma zawarte umowy z podmiotami odbierającymi odpady od gmin i wówczas musi przekazać informację o odpadach przekazanych przez ten podmiot lub gminę.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

2. W kontrolowanym okresie Spółka prowadziła karty ewidencji odpadów:

- a) niezgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. i z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, bowiem nie wpisywała do nich numerów kart przekazania odpadów.

(Dowód: akta kontroli str. 794 - 1074)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż: „Ważenie i ewidencjonowanie odpadów realizujemy w oparciu o stworzony program komputerowy Eko-Sieć/Zagospodarowanie odpadów (ZO). Program ZO ewidencjonuje każdą transakcję przyjęcia odpadów przez bramę oraz wydania odpadów „poza zakład”. Odbywa się to za pomocą kwitów wagowych. Do każdej transakcji/kwitu wagowego generowany jest dokument w postaci Karty Przekazania Odpadów, są to pojedyncze KPO dla poszczególnych transakcji, Dzięki temu mamy potwierdzenie w wersji elektronicznej każdego wjazdu i wyjazdu odpadów. Transakcje te mogą być podczytane do dokumentu ewidencyjnego, gdyż program zezwala na taką operację, jednak z uwagi na fakt, iż ustawodawca: 1) dopuścił wystawienie dokumentów zbiorczych dla okresu obejmującego cały miesiąc, 2) nałożył obowiązek wystawienia KPO przez dostawcę odpadów, to wpisywanie numerów systemowych pojedynczych KPO do KEO nie będzie zgodne z dokumentami posiadanymi w formie papierowej potwierdzonymi podpisem. Karty ewidencji drukowane są z systemu po zakończeniu miesiąca i pod nimi gromadzone są zbiorcze KPO dotyczące całego miesiąca”.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1132)

Zdaniem NIK, bez względu na przyjęty do stosowania program komputerowy, wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów powinny być przez Spółkę w toku swojej działalności przestrzegane.

³¹ Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

b) nierzetelnie, bowiem:

- w nieprawidłowy sposób wykazywała masę odpadów o kodzie 20 03 01 poprzez nieuwzględnianie w rubryce i *Masa odebranych odpadów komunalnych*, masy odpadów dostarczonych do instalacji MBP z przesypowni, które były wcześniej odebrane od gmin z województwa łódzkiego. Masy tych odpadów były wpisywane w rubryce *Odpady przyjęte przez posiadacza odpadów*.

NIK stwierdziła rozbieżności w zakresie masy odebranych odpadów o kodzie 20 03 01 wykazanych w sprawozdaniach, o których mowa w art. 9n ustawy o odpadach, sporządzanych przez Spółkę dla gmin, których odpady były kierowane do instalacji MBP, a masą odpadów o ww. kodzie wykazanych w KEO, w rubryce „Masa odebranych odpadów komunalnych” przyjętych do instalacji MBP:

- w 2016 r.: masa odpadów w sprawozdaniach – 20.665,813 Mg, natomiast masa odpadów w KEO – 14.697,32 Mg,
- w 2017 r.: odpowiednio 25.122,708 Mg i 22.218,193 Mg,
- w 2018 r.: 48.156,657 Mg i 22.195,616 Mg.

(Dowód: akta kontroli str. 243 – 249, 794 – 1074, 1144 - 1158)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili, iż Zakład w Dylowie A nie prowadzi odbioru odpadów komunalnych zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Odbiór realizowany jest przez Oddziały Usług Komunalnych funkcjonujące w obrębie Spółki. W związku z tym, KEO dla Zakładu w Dylowie A prezentuje odpady pochodzące z odbioru i wykazane w sprawozdaniu na podstawie art. 9n ustawy o utrzymaniu czystości w gminach w dwóch pozycjach:

- masa odebranych odpadów – dla odpadów, które trafiły bezpośrednio na Zakład Dylów A i zostały odebrane przez Oddziały Usług Komunalnych Spółki,
- masa odpadów przyjętych przez posiadacza odpadów – dla odpadów od kontrahentów obcych, z którymi Zakład posiada umowę na przyjęcie i zagospodarowanie odpadu, oraz odpady odbierane przez Oddziały Usług Komunalnych, które zostały dostarczone na teren trzech instalacji/przesypowni Spółki, tj.: Woli Kruszyńskiej gm. Bełchatów, Bełchatów ul. Przemysłowa 14 i 16 oraz Teklinowa gm. Wieruszów, a następnie przekazywane większymi jednostkami transportowymi na teren Zakładu w Dylowie A, do ostatecznego zagospodarowania.

(Dowód: akta kontroli str. 1144 - 1158)

- nie wskazywała w nich dokładnych mas odpadów o kodach: 19 05 01, 19 05 02, 19 05 03, 19 05 99, 19 12 12 oraz 19 12 09 kierowanych na składowisko. Podczas oględzin instalacji MBP w dniu 23 lipca 2019 r. zauważono, iż odpady o kodzie 19 05 01 kierowane były na własne składowisko bez ich uprzedniego ważenia. Z analizy kart ewidencji odpadów wynika, iż wytworzone w instalacji i przewożone bez ważenia na własne składowisko były odpady o kodach: 19 05 01, 19 05 02, 19 05 03, 19 05 99, 19 12 12, 19 12 09.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1143, 794 - 1074, 1090 - 1095)

Członkowie Zarządu Spółki wyjaśnili m.in., iż masa odpadów wytworzonych w instalacji i kierowana na składowisko ustalana jest (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku) na podstawie przyjętej średniej wagi zawartości łyżki ładowarki dla danego kodu odpadu

pomnożonej przez ilość kursów ładowarek. Spółka nie prowadzi rejestru/protokołów z rozliczenia ilości wykonanych kursów ładowarek na składowisko. W celu precyzyjnego określenia wag odpadów kierowanych do składowiska, Zarząd podjął decyzję, że przy planowaniu kolejnych zadań inwestycyjnych zostanie uwzględniony zakup wag do ładowarek.

(Dowód: akta kontroli str. 1096 - 1143)

NIK wskazuje, iż w związku z wyżej opisanym stanem faktycznym, sporządzane przez Spółkę informacje roczne przekazywane do Marszałka były nierzetelne w zakresie danych dotyczących masy odpadów pochodzących z przetwarzania biologicznego i przewożonych bez ważenia na składowisko.

OCENA CZĄSTKOWA

W analizowanym okresie wytworzone w instalacji MBP odpady przekazywane były do dalszego zagospodarowania uprawnionym podmiotom, na podstawie zawartych z nimi umów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Część odpadów była również przekazywana do innych instalacji prowadzonych przez Spółkę lub na składowisko zlokalizowane na terenie Zakładu w Dylowie A. Spółka sporządzała dokumenty związane z ewidencją ilości i rodzaju przyjmowanych do przetworzenia i wytworzonych odpadów. Do kart ewidencji odpadów nie wpisywała natomiast wymaganych przepisami prawa numerów kart przekazania odpadów. Ponadto KEO prowadzone były nierzetelnie z uwagi na nieprawidłowy sposób wykazywania w nich masy odpadów o kodzie 20 03 01, a także wyliczanie masy odpadów kierowanych na własne składowisko przy zastosowaniu wagi uśrednionej, co wynikało z zaniechania ważenia tych odpadów. W konsekwencji, roczne informacje o rodzajach i ilości odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi, terminowo przekazywane do Marszałka, były nierzetelne w zakresie danych dotyczących masy odpadów pochodzących z przetwarzania biologicznego i przewożonych (bez ważenia) na składowisko. Spółka nie przekazywała gminom, z którymi miała podpisane umowy na odbiór i przetwarzanie odpadów komunalnych, informacji wymaganych art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości w gminach.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Przekazywanie uprawnionym podmiotom, na ich wniosek, kalkulacji kosztów zagospodarowania odpadów.
2. Rzetelne prowadzenie kart ewidencji odpadów.
3. Sporządzanie i przekazywanie gminom rocznych sprawozdań, o których mowa w art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości w gminach.
4. Odebranie od pracowników zatrudnionych na terenie instalacji MBP oświadczeń o zapoznaniu się z obowiązującą instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 września 2019 r.

Kontroler
Ryszard Lewiński
główny specjalista k. p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

podpis